

Kronikken i Politiken, onsdag den 18. maj 1994:

Trusler mod tv og radio

af Jørn Henrik Petersen

En principiel uafhængighed af enhver form for politisk kontrol er forudsætning for, at offentligt »ejede« medier overhovedet er acceptable i et frit samfund.

Derfor oprettede man allerede i 1926 den daværende Statsradiofoni som en særlig institution. Godt nok blev den »optaget« på finansloven, men det var en minister, der skulle godkende Statsradiofonisens budgetramme. Det var *ikke* Rigsdagen. Lands- og Folketingets indflydelse var »begrænset« til, at tingenes finansudvalg skulle give »tilslutning« til de af ministeren fastsatte licensafgifter.

Denne deling af ansvaret mellem minister og Rigsdag skulle, som det var tilfældet i andre europæiske lande, give radiofonierne en politisk uafhængighed.

For denne kroniks hovedanliggende er det også af interesse at notere, at den ansvarlige minister i 1928 udstedte en revisionsinstruks, der hvilede på en revision uden for den statslige revisionsordning. Just denne bestemmelse antyder frygten for, at politisk udpegede revisorer kunne (og det er afgørende i principielle anliggender) benytte deres beføjelse til at lægge et uønsket pres på Statsradiofonien.

Ideen var, at Statsradiofonien (senere Danmarks Radio) skulle have en større uafhængighed end andre offentlige institutioner. At sortere under en minister, der repræsenterer den udøvende magt, giver selvsagt større uafhængighed end blot i mindste måde at være en parlamentarisk forsamlings.

Denne idé stod uændret og uantastet som grundpille, indtil der i 1960'erne opstod en række »sager«, som gav anledning til disput. Afklaringen af disse forhold fandt sted ved en ændring af radioloven i 1973, der knæsatte Danmarks Radios status som »en selvstændig offentlig institution«. Det understregedes, at Danmarks Radio ikke skulle betragtes som en

statslig, men som en selvstændig offentlig institution med en særlig bevillingsretlig status. Radioens og fjernsynets uafhængige status i et frit samfund, den fundamentale programfrihed, kunne tænkes begrænset eller endog gjort illusorisk, fremhævedes det, hvis den ikke blev modsvaret af en betydelig økonomisk og administrativ dispositionsfrihed.

Selvsagt må radio- og fjernsynsstationer respektere den økonomiske ramme, der lægges for virksomheden gennem fastsættelsen af dens budgetramme, men inden for denne må der, sagde man, udvises den yderste varsomhed ved fastsættelse af regler, der til skade for den programmæssige uafhængighed muliggør indgreb eller bånd på dispositionsfriheden.

Svarende hertil blev TV 2 oprettet som en selvejende institution uden for det statslige budgetsystem og med kulturministeren som den, der med tilslutning fra Folketingets Finansudvalg fastsætter budgetrammen. Inden for denne ramme er TV 2's bestyrelse eneansvarlig for budgettet.

Tilsvarende er det Rigsrevisionen, der reviderer de æterbårne mediers regnskaber. De fremsendes af de respektive bestyrelser til kulturministerens godkendelse ledsaget af Rigsrevisionens evt. bemærkninger.

Statens indsigt i Danmarks Radios og TV 2's regnskaber er udtømmende reguleret i loven om radio- og fjernsynsvirksomhed, og Rigsrevisionen har således ikke adgang til at afgive beretning eller notat til de af Folketinget politisk valgte statsrevisorer.

Det er en tilstand, der har været politisk tilslutning til – netop begrundet i den varsomhed, hvormed man i et frit samfund må håndtere de æterbårne mediers programmæssige dispositionsfrihed. Det viste sig, da Fremskridtspartiet i begyndelsen af 1980'erne stillede forslag om, at det burde være Folketinget og ikke kulturministeren, der reelt traf den endelige afgørelse af, om Danmarks Radios regn-